

HRVATSKI *glasnik*

Godina XX, broj 18

6. svibnja 2010.

cijena 100 Ft

**Sto trideset godina školstva u Koljnofu –
Krešimir Matašin, ravnatelj prijateljske vukovinske škole,
pri predaji dara Agici Sárközi, ravnateljici Dvojezične škole
„Mihovil Naković“ u Koljnofu**

Foto: Tímea Horvat

Komentar

U našu obranu povodom Dana medija

Nije prvi put da sam dobila kritiku što nisam izvještavala o nekom od događaja naših manjinskih samouprava ili manjinskih organizacija u našem tjedniku, ili zbog kratkog članka o događaju, odnosno zašto je događaj zastupljen samo s jednom fotografijom itd. Kao novinar i pripadnik nacionalne manjine mogu se radovati takvoj kritici pomišljajući da se naši Hrvati interesiraju za naše novine, da je njima stalo do toga da se o njima piše. Druga najčešća kritika jest da često tekstovi gube na svojoj aktualnosti jer se objavljuju 2–3 tjedna nakon događaja. Za svoju i obranu kolega iskoristila bih Međunarodni dan slobode medija koji se održavao 3. svibnja. U okviru toga dana raspravlja se i o položaju novinara, o nesigurnosti novinara koji pokušaju braniti medijsku slobodu, što je, zapravo, preduvjet svake druge slobode. Novinari imaju svoju ulogu u društvu u kojem žive i rade, a cilj im je dobrobit građana i razvoj zajednice, s time imaju i odgovornost prema javnosti.

Mislim da je svakomu manjinskom novinaru prvenstveni cilj svojim radom razvijati manjinsku zajednicu, tako i nama novinarima hrvatske manjine cilj je dobrobit hrvatskih građana i razvoj hrvatske zajednice. Samo objavljivanje hrvatskoga tjednika služi razvoju naše zajednice u kojem je dana mogućnost da se oni sadržaji koji se zbivaju čitaju na hrvatskome jeziku. Možda neki to smatraju samo od sebe razumljivim, no treba znati da postoje takve manjinske novine u kojima se ne piše isključivo samo na manjinskom jeziku. Zbog razmjerno malog broja osviještenih Hrvata, koji redovito čitaju naše novine, svaki od njih nam je izrazito važan jer novine vrijede jedino onda ako imaju čitatelja. Stoga bi novinari željeli udovoljiti svima njima, a teže i k tome da broj zainteresiranih i potencijalnih čitatelja povećava. Naravno, udovoljiti svakome nemoguće je jer ako bismo željeli pisati o svim događanjima naše manjine kojih, srećom, ima mnogo, novine bi trebale biti barem s dvostruko tolikim brojem stranica, a trebalo bi i dvaput toliko novinara. Ograničenost stranica i djelatnika trebamo prihvatiti i raditi u okviru mogućnosti.

Upravo zbog spomenutih ograničenja manjinski novinar iz niza događanja, sadržaja treba odabrati kojoj će temi dati prioritet. To je velika odgovornost i nije lak zadatak jer treba uzimati u obzir potencijalne čitatelje, a i važnost događaja glede budućnosti naše manjine. Katkad se održava priredba koja okuplja mnoštvo pripadnika nacionalne manjine, i vrlo je spektakularna, a istodobno možemo imati i drugi događaj s manje sudionika, s manje sjaja, ali možda sa znatno više odgovornosti, odnosno s težištem razvijanja naše nacionalne svijesti ili sveopćeg razvoja naše zajednice. Po mom mišljenju prednost mora dobiti potonji. No i u tome je teško biti pravedan jer kadšto određena priredba, koju smatramo manje vrijednom u razvijanju naše cjelokupne zajednice, od izrazitog je značenja za manju zajednicu (a ta manja zajednica sastavni je dio veće).

Manjinske novine osim drugih novina kojima su ciljevi biti zanimljiv, zabavan, dinamičan, provokativan, trebaju imati i odgojne i obrazovne funkcije u svezi s očuvanjem manjinskoga jezika i nacionalne samobitnosti.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan”

Odrasti, roditi se i lijepo ostarjeti u dvadesetom stoljeću, koje je u svojih sto godina toliko toga iznjedrilo da je njegovim suvremenici a dijelove spomenutoga teško bilo sve pratiti. Kako je tek onima koji su ga proživjeli, kako su shvatili i pri tome zadržali svoju osobnost u, kako to volimo reći, turbulentnim vremenima. Imam dojam kako ga je Rozalija Nemet-Molnár živjela u svojoj svakodnevici i kako je upravo to tajna njezine dugovječnosti. Rozalija Nemet Molnár u travnju je proslavila svoj 100. rođendan. Već smo pisali o tome i još ćemo pisati jer su njezin rođendan s njom slavili mnogi. Ne znam je li ona najstarija Hrvatica u Mađarskoj, ali veselu staricu i njezinu kćer odavno znam po viđenju. Ako sam slučajno u Budimpešti na nekom od hrvatskih događanja, sretnem se s njima. I ako sam počela razgovor, teta Lola mi kaze „ovde nas ima malo iz Petrovoga Sela”. Iako s dvadeset godina napušta rodno selo, ona i danas veli kako je imala i ima sve. Ima vrt i u Budimpešti i na Balatonu, rado posjećuje Petrovo Selo... Putuje od Beča do Budimpešte, Petrovoga Sela, Rijeke, Balatona, i nije joj teško. Dom je za nju još uvijek Petrovo Selo. Nikada nije bila bolesna, ima dobar tek i nije izbirljiva. U životu, kako kaže, važno

je biti zadovoljan malim stvarima.

Kada Timea postavi pitanje teti Loli Nimčevoj: *Povite mi što moram djelati da doživim ovako lipo ljeta kot Vi?*, ona odgovara: *Veselo sve djelati, kot i ja, kade ovde, kade onde. Drugač se ne more živiti, ne smite sve jako ozbiljno zeti. Kako dojde, onako i projde.*

Onako se mora sve zeti. Ljepotu vidjeti u „sitnim” stvarima koje će nas, ako ih primijetimo, činiti sretnima, to je Božji dar kao i dugovječnost.

Nismo svi sposobni cijeniti nepovnljivi dar života u svojoj ljudskoj sebičnosti. A prva svibanjska nedjelja i Majčin dan podsjeća nas još jednom koliko je život lijep. I gospođa Rozalija u svojoj stotoj godini sjeća se majke od koje je dobila ljubav, naučila materinski jezik koji nije «pozabila» u dalekom svijetu jer, kako kazuje: „Što je hrvatsko, to je sve dobro, kot i Petrovo Selo.”

Uz Majčin dan ljepotu „sitnih stvari” ćemo vidjeti i naći u susretu s majkom, bilo toplim zagrljajem ili trenutkom toploga sjećanja u kojem će daljina izgubiti svoju dimenziju i u kojem ćemo biti opet još jednom tako blizu s onima koje volimo. Jer život je radost, rođenje je dar, a majka je ljubav.

Branka Pavić Blažetin

Susret manjinskih samouprava pečuške mikroregije

Na poticaj predsjednice kukinjske Hrvatske samouprave i zastupnice Hrvatske državne samouprave Milice Klaić Taradija te dopredsjednice kukinjske Hrvatske samouprave dr. Mire Grišnik, 30. travnja u pečuškome Hrvatskom klubu Augusta Šenoe održan je susret članova manjinskih samouprava pečuške mikroregije, kojima su pozvani Harkanj i Sukit. Harkanj se odazvao (četiri zastupnika), Kukinj (tri zastupnika) Salanta (jedan zastupnik) Semelj (dva zastupnika), Mišljen (jedan zastupnik), Pogan (jedan zastupnik), iz Sukita i Udvara se nisu odazvali. Teme su razgovora bile: što bolja suradnja između samouprava spomenutih mjesta, mogućnosti uspostavljanja neke vrste suradnje, (ugovor o suradnji), razgovor s Marijanom Balatinac i urom Jakšićem o tome kako funkcionira suradnja u mohačkoj mikroregiji i neformalnom udruženju hrvatskih manjinskih samouprava u njoj, razgovor o nastupajućim manjinskim izborima. Susretu ili okruglom stolu pribivao je i Mišo Hepp, predsjednik HDS-a.

Glavna nit vodilja umalo dvosatnih razgovora bila je kako se još bolje organizirati, uskladiti raznorazne programe, pomoći jedni drugima u istom cilju, u jačanju i razvijanju hrvatske samosvojnosti te kako uključiti u hrvatski javni život one koji se danas nalaze izvan njega. Sljedeći je sastanak zakazan za 3. lipnja, kada bi se i potpisao sporazum o suradnji.

„Sloboda medija ključna je za opstanak demokracije”
Jan-Eric Peters, povodom 3. svibnja, Međunarodnog dana slobode medija.

Aktualno

*Društvo Gradišćanskih Hrvatov
u Ugarskoj rasposlalo prijavnice za članstvo*

Hoće li se moći obnoviti jubilarna civilna organizacija?

Točno jedno ljeto prlje (23. aprila 2009) na generalnoj sjednici Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj je zastupništvo zeleno svitlo dalo ideji Geze Völgyija ml., po kojoj sve prirodne osobe moru se učlaniti u ovo krovno društvo Gradišćancev u Ugarskoj, jedino je uvjet da se svako ljeto plaća članarina od 500 Ft (i u tom su se lani pogodili delegati) i da se prihvaća statut DGHU-a. S tim članstvom pravoda automatično i skupa dohadja pravo glasanja, a to rezultira i uništenje dosadašnjega delegiranja iz svakoga sela, u najnovije i od gradskih hrvatskih zajednicov. Kako smo pisali o lanjskom izvješćaju te sjednice, ceremonija učlanjenja i uplata članarina bi se morala završiti jur do 31. augustuša 2009, a po prethodnom planu lani u septembru bi bila skupazvana nova skupščina, ka bi imala pravo izabrati svoje funkcionare jer bojsek je svim jasno da DGHU med dosadašnjim okvirima ne more dalje funkcionirati.

Minulo ljeto nije bilo dovoljno da zajde do realizacije registratura novih članov. Ni prijavnice ni obećane plakate dosada nigdir nismo vidili, no izgleda da peljačtvo se je pred kratkim zbudilo iz trnoružičinoga sna i po informaciji Geze Völgyija, tajnika Društva, prošli tajedan su rasposlane prijavnice i čeki za učlanjenje, dosadašnjim zastupnikom u svako selo. Da ne dojde do zablude, zato ćemo ovput predati tu listu nadležnih kod kih se moru javiti svi oni Hrvati ki u budućnosti kanu aktivnije sudjelovati u odlučivanju gradišćanskih stvari, i ne kanu samo kot mirni promatrači iz poluinformacijov doznati što se komu zgoda. U Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji, u Bizonji, Oršika Ambruš, Matija Šmatović i Tilda Kőrösi su zaduženi za

učlanjivanje novih peršonov. U Kemlji su to Juci Ronczai, Marija Nović-Štipković i Koppi Lajosné, u Starom Gradu pak Jožef Tolnai. U Umoku su Jožef Jurinković i Adam Horvat, u Vedešinu Ferenc Völgyi, u Šopronu dr. Franjo Pajrić, u Undi Ana Haniš-Gáti i Štefan Kolosar, u Koljnofu Geza Völgyi ml., Franjo Grubić i Petar Mogyorósi su te osobe kod kih se moru nabaviti prijavnice. U Željeznoj županiji za Prisiku će se skrbiti Kristijan Čenar i Katalin Payer, u Hrvatskom Židanu Štefan Dumović, Jadranka Tot i Petar Horvat, u Plajgoru Zita Feher, va Bika Janoš Virag, u Čepregu Marija Kralj, u Kisegu Karol Meršić, u Sambotelu Vince Hergović i Geruška Nemet, u Nardi Kristina Glavanić ter Magda Horvat-Nemet, u Gornjem Četaru Miško Horvat, u Hrvatski Šica Ana Pehm-Móricz. Za Petrovo Selo su odgovorni Edita Horvat-Pauković, Mikloš Kohut ter Rajmund Filipović, zvana toga da i kot sadašnje predsjednice Marije Pilšić, potpredsjednika Čabe Horvatha i tajnika Geze Völgyija se moru dobiti potrebne informacije.

Neki velu da je krajnji datum registracije zadnji majuški dan, no kako je tvrdio tajnik DGHU-a, za to on ne zna. Činjenica je da DGHU, koji ljetos slavi 20. obljetnicu utemeljenja, u najkraćem vrimenu opet mora pozvati na generalnu sjednicu, a s novim članstvom i takaj ne bi škodilo biti čim prlje načisto. Iako ovde u južnom Gradišću malo gdje je vidio prije format prijavnice, dobro obaviješteni izvori nam kažu da iz Staroga Grada su se već učlanili četrdesetimi. Naredni tajedni će pokazati je li ovo Društvo u stanju se obnoviti, ali će dalje vlići za sobom stari sistem i stare navike.

-Tiho-

Magyarországi Horvátok Tudományos Intézet

Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj
7624 Pécs-Pečuh, Esze Tamás u. 3.
Tel./fax.: ++36/72/333-918

Natječaj za popunu radnoga mjesta znanstvenoga novaka

Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj raspisuje natječaj za popunu radnoga mjesta znanstvenoga novaka.

Uvjeti:

- završeni dodiplomski (BA) studij kroatistike
- viši stupanj državnog jezičnog ispita (C)
- informatičko obrazovanje na razini korisnika
- iskustvo u prevođenju s mađarskog na hrvatski i s hrvatskog na mađarski jezik
- poznavanje engleskog ili njemačkog jezika
- mađarsko državljanstvo.

Obveze:

- radno vrijeme: četiri sata dnevno
- obavljanje uredničkih poslova ZZHM-ovih izdanja
- istraživački rad prema posebnom planu
- održavanje kontakata s institucijama kojima surađuje ZZHM
- sudjelovanje u organizacijskim poslovima.

Natječaju molimo priložiti:

- životopis
- opis znanstvenog interesa
- diplomu
- potvrdu o nekažnjivosti.

Rok za podnošenje prijava: 30 dana od dana objave natječaja u Hrvatskom glasniku. Ponude molimo dostaviti na adresu Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj (7624 Pécs, Esze Tamás u. 3) s napomenom na omotnici: „natječaj za znanstvenog novaka ZZHM”.

Kečkemet

Izložba hrvatskih naivnih umjetnika

U suorganizaciji Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu i mjesne Hrvatske manjinske samouprave, u petak, 7. svibnja, u Muzeju mađarskih naivnih umjetnika u Kečkemetu (Ulica Andrása Gáspára 11) bit će otvorena izložba hrvatskih naivnih umjetnika, koja je nedavno gostovala u Ukrajini. Posrijedi je izložba u suorganizaciji Hrvatskog društva naivnih umjetnika i zagrebačke Galerije „Mirko Virius”, a uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske, s 35 slika i deset kipova svjetski poznatih Ivana Večenaja i Mije Kovačića, te drugog i trećeg naraštaja naivnih slikara i kipara među kojima su Fišter, Nađ, Topljak, Seleš, Andrašić, Huzjak, Horvat, Milan Generalić, Mihinica, Kefelja, Kolarek i mnogi drugi, kojom će se predstaviti hrvatska naivna umjetnost. Riječ je o slikama i kipovima s najrazličitijim temama, s još uvijek prevladavajućim idiličnim prizorima iz seoskog života. Na izložbi su zastupljeni hrvatski naivni umjetnici hlebinske škole, jadranskog područja i drugih krajeva Hrvatske. Kako saznajemo, iz Kečkemeta, gdje će biti dva tjedna, izložba putuje dalje u Baju i Pečuh.

S. B.

BUDIMPEŠTA – Odlukom Mađarskog odbora za stipendije (MÖB), u veljače ove godine dodijeljene su stipendije za boravak i učenje jezika u Hrvatskoj u trajanju od jednog, dva tjedna ili dva mjeseca ovim stipendistima: Enikő Bereczkiné Fodor (Kistarcsa), Szabolcs Varga (Magyar-egregy), Fruzsina Bazsó (Vének), Katalin Busics (Stolni Biograd), Anita Csende (Budimpešta), Orsolya Csende (Budimpešta), Katarina Hergović (Sambotel), Éva Kurai (Békéscsaba), Márta Lukoczki (Stolni Biograd), Anna Júlia Mészáros (Csákvár), Anna Pereszlényi (Ostrogon), Alexandra Rózenthal (Péteri), Eszter Szegi (Somogyjád) i Fanni Virág (Budimpešta).

ZALACSÁNY – Svečano potpisivanje ugovora projekata programa IPA za prekograničnu suradnju Mađarska–Hrvatska bit će u tome mjestu 6. svibnja u Batthyányevu dvorcu. Mađarska regionalna razvojna agencija VATI izabrala je četiri najistaknutija projekta tog područja. To je projekt Međimurskih voda WWTP Mura, u tematici Održiv okoliš i turizam, Zavoda za zapošljavanje južnog Zadunavlja s projektom Pospješivanje prekogranične suradnje na poslovnom planu; Sveučilište „Pannon” s projektom Regionalni plan turističkog proizvoda, Uprava za zaštitu i spašavanje katastrofa na projektni Plan za unapređivanje informatičkog sustava u prevenciji katastrofa pokraj Drave, te projekt Osnovnog obrazovnog središta „Nikola Zrinski” s projektom „Tragovima Zrinskih”. Na svečanom otvorenju nastupit će Orkestar «Vizin».

GORIČAN – Svečano otvaranje projekta IPA programa «Puna zdjela», koji su zajedno predali Pomursko udruženje za ruralni razvoj i KUD Goričan, bit će 12. svibnja. U okviru projekta će se organizirati gastronomski festivali u sedam naselje na obje obale Mure. Otvorenje će popratiti kulturni program domaćega kulturnog društva, te mala zakuska tradicionalnih jela.

MLINARCI – U okviru projekta «Zelenog vrtića i očuvanja tradicija», u mlinaračkoj osnovnoj školi od 6. do 8. svibnja održat će se usavršavanje odgojiteljica «Na zemlji, u vodi i u zraku», kojem će sudjelovati djelatnici dječjih vrtića iz Marcalia, Mlinaraca i Donje Dubrave. Također unutar projekta, 14. svibnja bit će priređen Susret polaznika dječjih vrtića narečenih mjesta.

SERDAHEL – U organizaciji Roditeljskog vijeća Okružne osnovne škole «Katarina Zrinski», 15. svibnja na dvorištu škole priredit će se Obiteljski dan. Lani je potaknuto zbližavanje djece, pedagoga i nastavnika te prikupljanje prihoda za druge dječje programe. Tijekom tog dana ustrojiti će se predstavljanje vatrogasaca, policajaca, bit će igraonica, hrvatskih zanimanja, karaoke, plesačnica sa sumartonskim tamburašima, natjecanja u vještini i drugih sadržaja.

Dani stočarstva u Hódmezővásárhelyu

Republika Hrvatska počasni gost ovogodišnje priredbe

Od 23. do 25. travnja tvrtka Hód-Mezőgazda Zrt. Po sedamnaesti put priredila je izložbu i sajam stočarstva te povezanog ratarstva i strojarstva. To je jedna od najvećih izložbi stočarstva u Mađarskoj, gdje se prikazuju najnoviji rezultati uzgoja i najmodernije tehnologije. Od 2005. godine ova priredba je međunarodnog karaktera. Svake se godine jedna zemlja iz okruženja posebno predstavlja. Ove je godine Republika Hrvatska dobila tu čast, pa je bila zastupljena na najvišoj razini, na čelu s Petrom Čobankovićem, ministrom poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja Republike Hrvatske.

Priredbi su nazočili i diplomati Republike Hrvatske u Mađarskoj, Silvija Malnar, prva tajnica za gospodarska pitanja Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, te čelni ljudi hrvatske manjine u Mađarskoj i Vojvodini, među njima Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, i Petar Kuntić, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

Glavni su ciljevi ovog sajma izložba i promocija stočarstva u Mađarskoj i partner-

skim državama, susret vrhunskih stručnjaka, prikaz i marketing novih proizvoda, stimuliranje novih inovacija i investicija u dizanje kvalitete u svim povezanim poljoprivrednim i industrijskim granama.

Organizator sajma, tvrtka Hód-Mezőgazda Zrt., jedno je od najvećih poljoprivrednih poduzeća u Mađarskoj, isključivo u domaćemu privatnom vlasništvu. Ona obrađuje 7.500 hektara zemljišta, bavi se mesnim i mliječnim stočarstvom, proizvodnjom stočne hrane i sjemena, napreduje u tehnološkim

inovacijama i investicijama dobivši brojne nacionalne i međunarodne nagrade u struci, naprimjer u genetici uzgoja, u proizvodnji mlijeka, u osiguranju kakvoće. Zapošljava 350 ljudi, a osim toga u proizvodnji ujedinjuje i brojna manja gospodarstva u okolici grada.

Izložba je započela svečanim otvaranjem 23. travnja. Nakon mađarske i hrvatske himne goste je pozdravio Gábor Antal, glavni ravnatelj domaćina, tvrtke Hód-Mezőgazda Zrt. Trebamo napomenuti da je gospodin Antal s očeve strane Hrvat iz Mađarske, preci su mu bili starosjedioci sela Martinaca (obitelji Antolović i Bolković). Ravnatelj je naglasio međunarodno značenje ove manifestacije, kao mogućnost razmjene iskustva na polju razvoja u poljoprivrednim tehnologijama, te u službenim odnosima onih država koje su već nazočile ovome skupu.

Priredbu je svečano otvorio József Graf, mađarski ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja. Za mađarskog ministra, zbog promjene vlade u bliskoj budućnosti, ova je priredba vjerojatno značila i posljednji službeni nastup, pa je iskoristio priliku za ocjenjivanje rada i rezultata ministarstva pod njegovom upravom od 2004. godine, istodobno ulaska Mađarske u Europsku Uniju.

Za proteklih šest godina Mađarska je primijenila ukupno 1.300 milijardi forinti sredstava iz europskog i nacionalnog izvora za razvoj poljoprivrede i ruralnih područja. Pedeset posto tih resursa smo upotrijebili za razvoj tehnologije, a i od toga pola za tehnologiju stočarstva. Tim sredstvima u zadnje tri godine više nego dvije tisuće stočarskih farma se obnovilo. S velikim trudom i suradnjom nakon završetka tekućih projekata zacijelo ćemo dospjeti na vrh Europske Unije. Pridruživanjem Europskoj Uniji Mađarska je postala dio zajedničkog unutrašnjeg tržišta od 450 milijuna žitelja. Mnogo napora trebamo još podnijeti za kompetitivnost naših gospodarstava. Kod izravnih subvencija na poljoprivredno zemljište krenuli smo na razini od 25 posto u odnosu na stare članice EU 2004. godine, danas do-

bijemo 70 posto, a razina subvencioniranja izjednačit će se tek 2013. godine. Učinkovitost mađarske ispladne agencije bila je na posljednjemu mjestu u proširenoj EU 2004. godine, a u zadnje tri godine, po statistikama EU, zauzeli smo jedno od prvih tri mjesta među današnjih 27 članica EU. U povučenju i uporabi sredstava EU također smo na prva dva mjesta s učinkovitosti od 97 posto. Unatoč tomu ne možemo biti zadovoljni jer zbog teške gospodarske situacije i reguliranja EU poneke grane poljoprivrede doživljavaju ozbiljnu krizu, prije svega mliječno stočarstvo, za spasenje kojega Vlada trebala je donijeti odluku za dvije izvanredne subvencije za ovu godinu. Najjače vrijednosti mađarskih poljoprivrednika jesu stručno znanje i marljivost, pomoću toga i ovakvih priredaba prevladat ćemo sve izazove koji stoje pred nama, istaknuo je ministar koji je isto poželio i ovogodišnjoj partnerskoj državi, Republici Hrvatskoj, na putu pridruživanja Europskoj Uniji, te je zahvalio hrvatskom ministru na najvišoj reprezentaciji na ovome skupu.

Ministar Čobanković zahvalio je na pozivu i na znatnoj pomoći koju je Mađarska, posebno ministar Graf pružio hrvatskomu ministarstvu pri usklađivanju zakonodavstva s EU i u postavi potrebnih institucija. Mađarska iskustva u okviru pretpristupnih programa i metoda organiziranja lokalnih ruralnih zajednica bile su od velike koristi za Hrvatsku. Razmjene iskustava i poduka hrvatskih djelatnika u Mađarskoj unaprijedila je ljudske resurse u agenciji za isplatu, pred kojom stoji velik izazov, uspješno okončanje IPARD programa, a nakon ulaska u EU plaćanje sredstava namijenjenih poljoprivredi. Hrvatska je već uspjela završiti veći dio zadataka, ali do kraja 2010. godine predstoji još nekoliko izazova za okončanje pregovora s Europskom Unijom. To podrazumijeva završetak reformi, u prvom redu vezano za institucionalno uređenje. Osnovni je cilj smanjenje negativnih, a pojačanje pozitivnih učinaka integriranja Hrvatske u članstvo EU, u Zajedničku poljoprivrednu politiku. Jedno

najzahtjevnije područje prilagodbe jest provedba sustava izravnih plaćanja, na kojemu se danas intenzivno radi. Priprema se novi zakon o državnoj potpori u poljoprivredi, koji će osigurati učinkovitu provedbu Zajedničke poljoprivredne politike. Ali u tom pogledu još treba uvjeriti hrvatske farmere. Ovdje bi mogli mnogo pomoći mađarski gospodarstvenici pružanjem primjera i predavanjem iskustava. Još više prilike za to pružat će predsjedavanje Mađarske u Europskoj Uniji u prvoj polugodini 2011. Mađarska i Hrvatska strateški su partneri, surađuju na svim područjima gospodarstva. Posjet na ovome poljoprivrednom sajmu prilika je za unapređivanje poslovnih odnosa poljoprivrednika dviju zemalja. U tom je duhu ministar zaželio svim sudionicima sajma uspješan rad i međusobno druženje.

Nakon dvojice ministara govor su održali Anna Magyar, predsjednica Skupštine Čongradske županije, i dr. Péter Kószó, dogradonačelnik grada Hódmezővásárhelya, koji su istakli razvoj i sve veće značenje ove priredbe u gospodarstvu županije, regije i cijele države od 1994. godine do današnjeg dana.

Na kraju otvaranja slijedio je kratak kulturni program na mađarskom i hrvatskom jeziku. U hrvatskom dijelu narodnu pjesmu pod naslovom „Nisam dugo pivala kroz selo“ otpjevala je Anet Marjanović iz Segedina.

Nakon toga slijedili su stručni programi, susreti i konferencije koje su potrajale tri dana. Izložba se proširila na 160 tisuća četvornih metara, od toga 3.600 m² u zatvorenom prostoru, u halama.

Najzanimljiviji programi bili su izložba konja i povorka dvoprega, prikaz Guinnessovih prvaka u šišanju ovaca, natjecanje mužnje krava i kušanja mlijeka, prikaz novih vrsta peradi, koza, ovaca, dražbe, natjecanje lovačkih pasa, natjecanje kuhara jela od divljači, izložba najnovijih poljoprivrednih i stočarskih strojeva, prikaz rezultata najnovijih inovacija u genetici, dodjela nagrada za razvoj mađarske poljoprivrede i stočarstva u 2010. godini.

Za tri dana priredbu je počastilo više od 60 tisuća posjetitelja i stručnjaka iz Mađarske i mnogih drugih država od Kine do Ekvadora. Bilo je ukupno preko 400 izlagača počevši od više nego tisuću komada stoke (svinja, krava, konja, peradi), preko malog obrtništva do velikih svjetskih kompanija, te tradicionalni izlagači iz država koje su bile počasni gosti u prošlim godinama, naprimjer pokrajina Breisgau-Hochschwarzwald iz Njemačke, ili Kovasnanska županija iz Rumunjske. Hrvatsku su zastupali predstavnici Poljoprivredne komore iz Osijeka.

Nadamo se da će se glas ove priredbe proširiti u cijeloj Hrvatskoj, pa će se iduće godine za sudjelovanje odazvati i pojedine hrvatske tvrtke, kao izlagači, prikazujući hrvatske inovacije u poljoprivredi i povezanim granama.

Martin Kubatov

KISEG – Kiseška mikroregija, kamo slihi Plajgor, Prisika i Hrvatski Židan, 15. maja, u subotu, jur četvrti put priređuje Dan mikroregije. Od jutra do 13 uri na Glavnom trgu svako selo posebno kuha, potom se jila kušaju i otpodne je predviđeno i proglašenje rezultata. U isto vrijeme i u športu se naticaju ekipe iz raznih sel. Zvana toga i dicu čekaju zanimljive djelaonice, kušanje mjesnih specijaliteta iz čuvarnica. Od 14 uri predstavljaju se kulturne grupe škol, a od 16.30 uri nastupaju kulturna-umjetnička društva, uz ostalo iz Hrvatskoga Židana i Prisike. Japansko kazalište bubnjarov Ataru Taiko zabavlja publiku od 18.30 pred crikvom Srce Jezusovo. U 21 uri vatromet, ulična fešta sa svirkom židanske Mlade generacije zatvara ovu orijašku priredbu.

DUBROVNIK – Ovogodišnji 39. hrvatski seminar za strane slaviste održat će se u Dubrovniku od 23. kolovoza do 3. rujna 2010. U nastavnom dijelu programa polaznici će sudjelovanjem u radu lektorata/proseminara moći poboljšati svoje znanje hrvatskoga jezika, odnosno proučavati odabrane lingvističke, književne i povijesno-kulturološke teme. Uporišta su predavačkoga dijela ciklusi predavanja: ovogodišnji je jezikoslovni ciklus predavanja posvećen temi Sintaksa i suprasintaksa hrvatskoga jezika, a književni ciklus temi Književnost i kultura osamdesetih. Polaznicima će nastojati predstaviti nova zbivanja u hrvatskoj kulturi.

HRVATSKI ŽIDAN – Mjesna vjerska zajednica prvu svetu pričest će svečevati 16. maja, u nedilju, pri maši od 10 uri. Šest mališanov iz Hrvatskoga Židana i pet dice iz Plajgora u društvu seoskoga farnika Štefana Dumovića će stupiti prvi put k oltaru. Na ovu veliku proslavu ih je pripravila vjeroučiteljica Žužana Horvat.

HARKANJ – U organizaciji Hrvatske samouprave grada Harkanja, 21. svibnja u tom se gradu priređuje Duhovni koncert. Misa na hrvatskom jeziku u harkanjskoj rimokatoličkoj crkvi, koju će predvoditi velečasni Ladislav Ronta, počinje u 18 sati i 30 minuta, a slijedi joj koncert mladog orguljaša, kantora Gabora Bedića iz Šikloša. Potom slijedi koncert marijanskih pjesama. Koncertu će sudjelovati hrvatski zborovi iz Kulinja, Mohača, Rakitovice i Pečuha.

PEČUH – Dana 12. travnja održana je sjednica Manjinskog vijeća Skupštine grada Pečuha pod predsjedanjem predsjednika Vijeća Jánosa Kablára. Na dnevnom redu bilo je nekoliko važnih pitanja. Tako utemeljenje Mađarsko-hrvatsko-slovenskog udruženja za europsku suradnju, raspisivanje poziva za predlaganje Nagrade za manjine grada Pečuha, te stav Odbora za financije grada Pečuha glede nadzora financijskog poslovanja manjinskih samouprava u gradu u prvjoj polovini 2009. godine.

Koljnof slavi svoju dugu povijest školstva

Na 130. jubileju igrokaz o Mihovilu Nakoviću, otvaranje izložbe i filmska prezentacija

Janoš Pavetić, koljnofski farnik, je zabilježio da je farof sazidan 1776. ljeta, kasnije su ga pregradili i nastao je općinski stan. U prvom dijelu se je nalazila doktorska ordinacija, u drugom dijelu čuvarnica. U velikom ognju 12. augustuša 1877. je pogoren stan kantor-učitelja, a i škola, zato su nastavu smjestili u općinski stan koji je služio kot i stan za vojnike. Tu zgradu su potom pregradili za školu 1879. ljeta i pod peljanjem dušobrižnika Janoša Siherle su ju uspjeli i proširiti. Po pismeni podatki iz 1946/47. školskoga ljeta „koljnofska katoličanska narodna škola je dvokatna s jednim službenim stanom učitelja i četirmi razredi ter sa zdencem i pitkom vodom“. Zasluga školskoga ravnatelja Istvána Töröka se skriva u tom da je 1952. ljeta nadogradnjom još četire razrede dobila škola. U organizaciji prvenstveno dobrovoljnoga djela pri toj gradnji svakako se moraju još istaknuti imena učitelja Andrása Pichlera, tadašnjega peljača sela, Mátyása Tihanyia, a i doktora Istvána Webera. Pri toj gradnji je u metalnoj škatulji nadjena školska zakladnica napisana na nimškom jeziku, uz ostalo s potpisom Lehrera/učitelja Mihovila Nakovića ki je uprav u Koljnofu nastao jedan od najznamenitijih osob gradišćanske školske povijesti 19. stoljeća. I dužnost nam je spomenuti još Koljnofku Mariju Pajrić ka je od 1985. do 1990. peljala školske posle, dokle je od 1990. do 2001. s direktorom, učiteljem Franjom Pajrićem pokrenula koljnofska škola u odredjeniji smir sačuvanja hrvatske riči, a od toga puta još i dandanas nije skrenulo školsko peljačstvo, na čelu s Agicom Sárközi.

Negdašnji i sadašnji pedagogi škole

Po prethodnom scenariju svečevanje školstva bi bilo jur lani održano, ali zbog različitih uzrokov je odrinuto na protuliće, tako je srično spojeno i sa spomin-danom Mihovila Nakovića (170. jubilej rođenja i 110. obljetnica smrti) ter još jednom godišnjicom med prijateljskimi školami Koljnof-Buševec. Zato su 23. aprila, u petak, došli brojni gosti iz Hrvatske, Austrije, a mala školska aula jedva je bila dosta za toliko ljudi. Za gradišćanskom himnom je med pozvanimi gosti, školari i roditelji s iznimnim poštovanjem pozdravila Agica Sárközi, tri nje prethodnike, Istvána Töröka, Mariju Pajrić i Franje Pajrića, ki su se prez sumlje dugoljetno brinuli da ne nestane i da se ne zgubi „ovo kucajuće srce sela“. Buševečki školari s učitelji i učiteljicami tri dane dugo su boravili kod prijateljev tako da su drugi dan pohodili i Veszprém, bivši i sadašnji direktori velikoborištofske škole, Mirko Berlaković ter Štefan Zvonarić, takaj su se odazvali pozivu. Krešimir Matašin, direktor vukovinske škole, a unutar toga i

buševečke škole, ka njeguje partnerske veze sa školom u Koljnofu jur 15 ljet, u svoji riči je pohvalio marljivost i trud svih nadležnih da ova škola već od jednoga stoljeća uzorno djela, a posebni dar iz buševečke tamburaške radionice Marinka Katulića i ovput je u dobre ruke zašao. Prvi put smo čuli iz usta aktualnoga političara matične zemlje, u ovom slučaju od Dražena Barišića, gradonačelnika Velike Gorice, da je zahvalio svim nazočnim za očuvanje hrvatske riči i identiteta izvan Domovine. U znak zahvalnosti pak predao je i dare školskoj direktorici, ter Matiji Firtlu, parlamentarnom zastupniku, Franji Grubiću, načelniku sela, a i Mariji Pilšić, predsjednici Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj. Koljnofski poglavar Franjo Grubić je rekao da je on došao na svetačnost kot i bivši učenik ove škole, i tako se ufa da i njegov nukić (koji se isto zove Franjo Grubić i je jur četvrti član familije pod tim imenom) će hoditi u ovu školu, a da zato će mjesna samouprava i u budućnosti sve učiniti.

Dica pri igrokazu o Mihovilu Nakoviću

U svečanom kulturnom programu školarov prva pjesma je bila posvećena svim onim pokojnim djelačem, pedagogom, učenicom ki nisu jur mogli svečevati s nami. Najmladji tamburaši pod peljanjem Inge Klemenšić odsvirali su tri gradišćanske jačke, potom se slijedio igrokaz o Mihovilu Nakoviću kojega

je s dicom zavježbala Katalin Mohoš. Riči bivšega direktora Istvána Töröka su nas peljale u daleku prošlost ne negirajući poteškoće ke su pratile proširenje školske zgrade. Dičji tančoši, recitatori svi su pokazali što je sve u stanju ostvariti učiteljstvo u zajedničtvu sa školarari. Za prezentacijom

U publiku su sidili i gosti iz Hrvatske ter Austrije

Budući učeniki mirno su pratili događaje prilikom školske svetačnosti

Najmladji naraščaj tamburašev

Svečani govor Agice Sárközi, ravnateljice škole, prilikom jubileja

Poštovana publika, dragi gosti!
Kad pogledam na ove čрно-bijele kipiće, veljek se spomenem na imenodavca naše škole, na Mihovila Nakovića. U svojoj pjesmi „Domovina” ovako piše:

*«Živila! O naša zemlja,
Domovina slatka,
Kade nas je hranil otac
I gojila majka!
Zaostavit tebe nikad
Va žitku ne ćemo,
Bogu, rodu, domovini
Vjerni ostat ćemo!»*

Prošlo je 130 ljet, i mi smo ostali vjerni. Ostali smo vjerni Bogu, rodu, domovini. U ovoj školi – u kojoj se je učilo prilično 3000 učenikov za ovih 130 ljet – još se čuje hrvatska rič, pjevaju se hrvatske jačke, čuvaju se običaji naših procecv.

Za ovo su se mnogi trudili. Učitelji, roditelji i čuda su nam pomogli naši prijatelji iz Hrvatske i Hrvati iz Austrije.

Zahvaljujemo sad svim ki ste zato djelali da se naša škola sačuva. Zahvalni smo seoskoj samoupravi, roditeljem, pedagogom. Zahvalni smo svim vam ki ste prepoznali da prez škole će umriti i selo, već dica su srce naše zajednice i zalog budućnosti.

Ja sam uvjerena da ovo 130-ljetno djelovanje je cijenjeno ne samo od ljudi ali i pred Bogom.

filma o školskoj povijesti, pjesmu *Za svaku dobru rič*, uz tamburašku glazbu omladinskoga sastava Geze Völgyija, jur su svi nazočni na vas glas pjevali. U dvi razredi mnogo posjetiteljev je interesiralo dokumentarna izložba ter rekonstruirani izgled negdašnjega razreda, za što su najviše djelali školarari, ljubitelji ter poštovatelji lokalne povijesti.

-Timea Horvat-

Crikveni zbori Pinčene drage ponovo skupa

Treće jačkarno otpodne u Pornovi

Šiški Slavuji dojučerše ljeta će biti domaćini ovoga spravišća

Mišani zbor Rozmarin iz Gornjega Četara

Od 2007. ljeta su spojene fare Keresteša, Pornove, Narde, Hrvatskih Šic i Gornjega Četara, i odonda su takozvane filijale Petrovoga Sela, pod upraviteljstvom jednoga dušobrižnika, Tamása Várhelyia, ki s velikim oduševljenjem podupira sve nove ideje. Tako su se pred trimi ljeti prvi put našli crikveni zbori spomenutih sel i ne samo jedni drugoga obdarili lipotom pjesme nego i mnogobrojnu publiku.

Nedilju, 18. aprila otpodne, za jesenskim zadnjim sastankom u Petrovom Selu, nimško naselje Pornova je na sebe zelo ulogu domaćina. Uz hrvatske, nimške crikvene jačke su izvedena i latinska crikvena djela, a program je otvorilo zvonjenje, koje je bilo zanimljivo i za to jer u pornovskoj crikvi, ka trenutačno čeka na nutarnju obnovu, nalazi se najstariji zvon u cijeloj Ugarskoj, iz 1464. ljeta, koji je još u funkciji.

Na ovom jačkarnom otpodnev u duhu „Ljeta farnikov“ nastupali su jačkari Narde,

Keresteša, Pornove, ter ženski zbor Ljubičica s tamburaši iz Petrovoga Sela, Slavuji iz Hrvatskih Šic ter Rozmarin iz Gornjega Četara. Dojučerše ljeta jačkarno spravišće Pinčene drage predvidjeno je u Hrvatski Šica.

-Tiho-

Foto: Gyula Vladimír Horváth

Petroviska Ljubičica s tamburaši

Zbor iz Keresteša

Nardanci imaju novu elegantnu pratež

Domaćini ovoga susreta – jačkari Pornove

Program Hrvatskog kazališta za svibanj

7. svibnja u 19 sati gostovanje Igroka-začkoga društva iz Petrovoga Sela s komedijom Plavi miš;

13. svibnja u 18 sati otvaranje izložbe slikara Borisa Švaljeka, Galerija Csoport-Horda;

17. svibnja u 19 sati „Raskošno cvjetaju moje ruže“, priča o ljubavi A. P. Čehova i Olge Knipper, na mađarskom jeziku, kazališna dvorana;

19. svibnja Sjećanje na Imrea Ecka;

28. svibnja u 10 sati gostovanje Narodnog pozorišta iz Tuzle s dječjom predstavom Branko Čopić: Ježeva kućica, u auli Hrvatske škole „Miroslav Krleža“;

28. svibnja u 16 sati festival Matice hrvatske Ogranak Pečuh.

Program u Hrvatskom klubu Augusta Šenoe u svibnju

Stalni programi:

Ponedjeljkom: 14–16.00 kružok vezilja

16–19.00 knjižnica

17.30–19.00 proba Ženskoga zbora Augusta Šenoe

17–18.30 jezični tečaj.

Srijedom: 17–18.30 jezični tečaj.

4-og u 17.30 sati: Emitiranje dijaporama Györgya Rozványa «Pustolovine po Hrvatskoj»: Bjelovar i Bilogora;

19-og u 18.00 sati: «Glazbeni vremeplov» u organizaciji Matice hrvatske Pečuh.

Prikazuje se Ibrica Jusić;

25-og u 18.30 sati: Emitiranje dijaporama Györgya Rozványa „Pustolovine po Hrvatskoj“: Osijek i Ilok;

26-og u 17.00 sati: otvorenje izložbe slikara Franje i Etelke Takača;

27-28-og Festival Matice hrvatske Ogranak Pečuh.

Trenutak za pjesmu

Petar Preradović

Laku noć

Sunce zađe, mrak proteže
Po obzoru svoju moć;
Sanak spušta svoje mreže
I sve hvata – laku noć!

Opet jedan danak prođe,
Kao što će i sve proć',
Dozvati ga nitko odje
Već ne može – laku noć!

Dan za danom tako gine,
Motajuć nam život proć',
I posljednji dok ne mine,
I smrt reče: laku noć!

Terra Mediteranea

U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae i Hrvatske kulturne udruge Augusta Šenoae te Generalnog konzulata Republike Hrvatske, 21. travnja u galeriji Kluba zbilno se otvorene izložbe slikara Ante Živkovića Fošara i Saše Petroševskog Novaka. Izložbu je otvorila Ljiljana Pancirov, generalna konzulica, a nazočne je obradovao glazbenim ugodajem gost umjetnik Čiro Gašparac. Izložba se može posjetiti do 7. svibnja, radnim danom od 12 do 17 sati. Zanimljivost ove izložbe i dvojice autora jest njihov pristup temi. Prijatelji slikari biraju istu temu, ali joj pristupaju na različiti umjetnički način koji se upotpunjava upravo na zajedničkim izložbama, što vjerodostojno potvrđuje i pečuska.

Slikarstvo Ante Živkovića Fošara temelji se na svijetlim primjerima tradicije hrvatskih marinista. Njegove su teme tipične: pejzaži s morem što se gubi na horizontu pučine i priobalnim pojasovima kamenjara ili mediteranskog raslinja. Posebna mu je specijalnost da slika zaravanke obrasle lelujavim ljubičastim stabljikama i svjetovima lavande. Izuzetno su mu topli sutoni kada se na mirnoj površini mora vide usidrene i napuštene barke. S punim osjećajem za stapanje s krajolikom izrađuje tipična dalmatinska zdanja što postaju nedjeljivim segmentom cjeline. Mrtva priroda manifestira se na ovim slikama kroz motive riba što daju izuzetno svjedočanstvo koloritu jednog podneblja.

(Prof. Juraj Baldani)

U slikama Saše Novaka naglašeno je prisutan crtež koji izgrađuje motiv slike. Crtež je osnova s kojom prilazi daljnjoj izgradnji slike. Izgrađenim osjećajem za kolor, slike Saše Novaka odišu skladnom kompozicijom tonova iako kolor kao faktor nije nosilac sadržaja,

nego skladno ugrađen u sadržaj slike. U nekim djelima slikara Novaka osjeća se sklonost prema apstrakciji u kojoj je, na konkretnu figuraciju, primijenjena nadgradnja snažne igre kolora.

Saša Petroševski Novak slikar je koji, po svom opusu, zaslužuje pažnju i daje značajni doprinos našoj umjetničkoj likovnoj stvarnosti. On je u našoj suvremenoj likovnoj umjetnosti intenzivno prisutan u javnosti i u kritici – u nizu samostalnih izložaba, u nizu žiriranih kolektivnih izložaba, na kojima prezentira našu suvremenu nacionalnu umjetničku stvarnost.

(Prof. dr. Antun Bauer)

DUBROVNIK, PEČUH – Nastavlja se kulturna suradnja gradova Dubrovnika i Pečuha, i nakon gostovanja pečuskoga Hrvatskog kazališta u Dubrovniku, 13. travnja. Pečuskim kazalištarcima to je bilo prvo gostovanje u Dubrovniku, a predstavili su se dramom „Emigranti” slavnoga poljskog pisca Slawomira Mrożeka. Već 30. travnja u sklopu projekta Pečuh – europska prijestolnica kulture, posredstvom Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, a u organizaciji menadžmenta Pečuh – europska prijestolnica kulture, u Domu umjetnosti nastupio je Klavirski trio Dubrovnik. Za 4. lipnja u pečuskome Hrvatskom kazalištu, u sklopu Off programa ovogodišnjega Državnog susreta mađarskih kazališta (POSZT) u Aninoj ulici na Ljetnoj pozornici gostuje Kazalište Marina Držića iz Dubrovnika s predstavom Jeana Geneta *Služavke*, u režiji Georgija Para. Predstava počinje u 19 sati. Najavljuje se i gostovanje Studentskog teatra Lero iz Dubrovnika s predstavom „Epitaphio”, a pripovjedačica bajki Jasna Held iz Dubrovnika u Školskom centru „Miroslav Krleža” odigrat će također dvije predstave. Suradnja Pečuha, ovogodišnje europske prijestolnice kulture, i Dubrovnika započela je još lani umjetničkom izložbom fotografija Gorana Vranića „Dubrovnik kroz godinu”. Vranićeva izložba potkraj 2010, također u Pečuhu, zaokvirat će suradnju u 2010. godini. Naime koncem godine izložbom svojih umjetničkih fotografija na temu Dubrovnika predstaviti će se Goran Vranić.

Dio koljnofskih školarov iz 1902. ljeta s kantor-učiteljem Štefanom Boreničem

Hrvatska večer na Citadelli

Turistička ponuda uz glazbu

Večernja panorama grada Budimpešte uza zvukove glazbe jedne od najboljih džez-skupina u Hrvatskoj, sastava „Elvis Stanić Group“. Prekrasan, pravi blagdanski ugođaj dočekaao je mnoštvo gostiju 14. travnja među Citadellinim drevnim zidinama na tradicionalnu Hrvatsku večer u organizaciji Hrvatske turističke zajednice i njezina Predstavništva u Budimpešti, a u suradnji s Veleposlanstvom Republike Hrvatske u Mađarskoj. Nakon pozdravnih riječi Ivana Bandića, veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti, Gordane Medved, ravnateljice Turističke zajednice Kvarnera, i Marina Skenderovića, voditelja Predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj, uzvanici su se u potpunosti prepustili glazbi koja spaja mediteransku melodioznost s ritmovima latino izričaja i suvremenim džez-tendencijama.

Veleposlanik Ivan Bandić u društvu diplomatkinja Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj i Marina Skenderovića, voditelja Predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj

Glazba mu je život

„Moram priznati da još nisam svirao mađarskoj publici. Ovo je vatreno krštenje, ali jedno jako ugodno jer nisam očekivao tako dobar prijam, ovoliko dobre povratne energije iz publike“ – priznao je nakon koncerta glazbenik Elvis Stanić, voditelj spomenute skupine, inače rodnom iz Rijeke. Glazbom se počeo baviti već od svoje četvrte godine svirajući na harmonici – što mu je još uvijek najdraže glazbalo – a poslije se posvećuje džez, blues i rock gitari. 1996. g. osniva džez-fusion skupinu „Elvis Stanić Group“ koja postaje jedna od najboljih te vrste u Hrvatskoj. Organizator je i umjetnički direktor najvećeg džez-festivala u Hrvatskoj, „Liburnia Jazz Festivala“ u Opatiji. Zanimljiva je i njegova ars poetica: „Meni glazba nije profesija, meni je glazba modus vivendi, način života, ono što mislim, ono što razmišljam, de facto ono što živim. To nije pitanje karijere, pitanje broja koncerata, nego pitanje opstanka, duhovnog, duševnog opstanka. Vjerujem u nešto što se zove nova glazba, nešto što povezuje novu klasičnu glazbu, novi džez i novu takozvanu etno ili world glazbu. Dakle, po meni, ne postoje više stilske granice oko toga kako neku priču ispričati. Ja je slučajno pričam temeljem

hrvatske tradicionalne glazbe, i to izrečeno jezikom suvremenog džeza, džeza 21. stoljeća. Poruka moja uvijek je samo jedna jedina: pokušati prenijeti što više pozitivne energije, što više dobrih vibracija, ukoliko što više ljubavi.“

Optimizam u turizmu

Osnovni je ciljevi hrvatskog turizma u 2010. g. zadržati prepoznatljivu kvalitetu i obraniti povećani tržišni udio, ostvaren lani. Naime u 2009. godini, unatoč gospodarskoj krizi, nisu se ostvarile crne prognoze o padu turističkog prometa između 15 i 20 posto. Međutim priznaje se da će i ovogodišnja sezona biti izazovna i teška.

Znanost kao turistička atrakcija, suživot klasične glazbe i morskoga žala, putevima šparoga i zlatnih kapi – dio je prepoznatljive i atraktivne ponude Primorsko-goranske županije, odnosno Kvarnera, gosta ovogodišnje Hrvatske večeri. Tijekom čitave večeri projicirali su se filmovi o Kvarneru i subregiji, a uzvanike je zabavljala kvarnerska Kumpanija Tramuntana. Uz kušanje vrhunskih hrvatskih vina gosti su uživali i u bogatom izboru hrvatskih i kvarnerskih gastronomskih poslastica. Mađarska je inače jedna od šest najvažnijih turističkih tržišta Kvarnera. Lani

je ostvareno oko dva milijuna dolazaka i 11 milijuna noćenja mađarskih turista u narečenoj regiji, što je znatno manje od rezultata prije 4–5 godina.

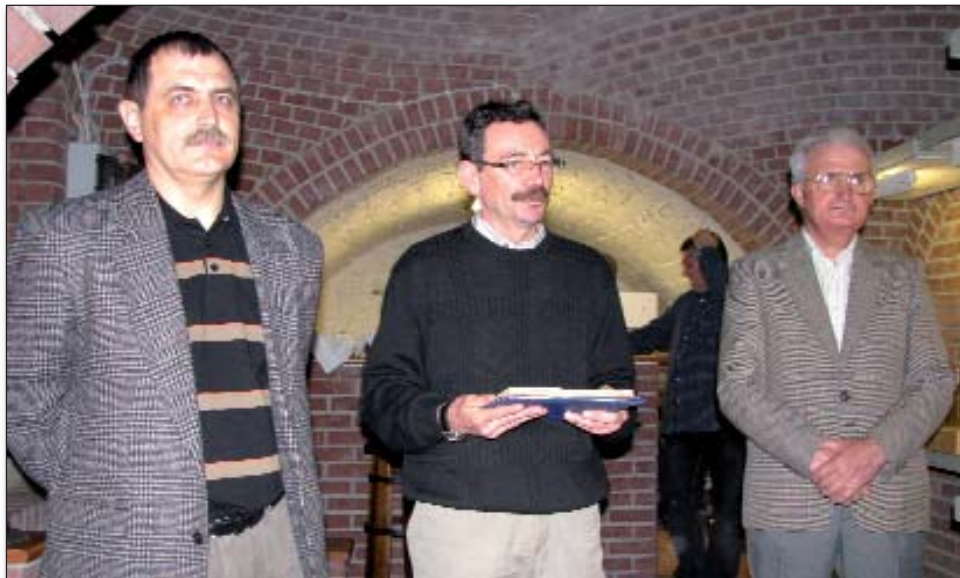
„Shvaćajući sve okolnosti i gospodarske situacije, i sve jače konkurencije na turističkom tržištu i razne druge okolnosti, mi želimo da naši gosti iz Mađarske dođu k nama, kao što i mi rado dolazimo k vama i da taj negativni trend zaustavimo. Doista smo vrlo blizu, ovih pet sati vožnje prođe začas“ – kaže Gordana Medved, ravnateljica Turističke zajednice Kvarnera. „Imamo prelijepu raznolikost primorja, otoka i gorja“, nastavlja Gordana, „dakle rivijeru gdje je počeo turizam, kao što su opatijska ili crikvenička, potom četiri kvarnerska otoka, Krk, Cres, Rab i Lošinj, te prelijepo gorsko zaleđe, Gorski kotar s nadmorskim visinama od 1800 metara na udaljenosti 15 minuta vožnje od mora. Upravo zbog tih prirodnih resursa vrijedi nas posjetiti.“

Takozvana road-show prezentacija turističke ponude Kvarnera u Budimpešti nastavila se i nakon Hrvatske večeri. Naime od 15. do 17. travnja na Glavnoj tržnici u Budimpešti započeo je ovogodišnji niz priredaba tradicionalnih, šesti put priređenih „Dana hrvatskog turizma“.

Ana Gojtan

Natjecanje hrvatskih vinara

U organizaciji Udruge hrvatskih vinogradara u Mađarskoj i Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae, u narečenome Klubu 9. travnja, nakon ocjenjivanja, proglašeni su rezultati ovogodišnjeg natjecanja Udruge hrvatskih vinogradara u Mađarskoj. Natjecanje je održano 27. put, a ove mu je godine sudjelovalo četrdesetak gazda koje su na ocjenjivanje donijele 54 uzorka, od čega 42 uzorka bijelih i 12 uzoraka crnih vina. Vina je ocjenjivao međunarodni ocjenjivački sud u sastavu: predsjednik István Havrán, enolog, glavni vinar Ferovina Miroslav Ivanković i novinar Zoltán Györffy.

Kako za Hrvatski glasnik kaže Ladislav Kovač, predsjednik Udruge hrvatskih vinogradara u Mađarskoj, vrsni vinar čiji je talijanski rizling osvojio zlatnu medalju, ove su godine natjecanju sudjelovali uglavnom vinari hobisti, a pozvali su na natjecanje i prijatelje vinare članove Udruge vinara, vinogradara i podrumara zaprešićkoga kraja „Trilikum” koji su na natjecanje donijeli 12 uzoraka svojih vina, od kojih je traminac Željka Jandrasa ocijenjen jednim od najboljih vina tog natjecanja.

Natjecanje i proglašenje rezultata održano je u Hrvatskome klubu Augusta Šenoae gdje je sve i započelo prije 27 godina, s osam gazda i jedanaest uzoraka. I ove su godine hrvatski vinari nastupali na nekoliko međunarodnih sajмова, tako na Sajmu vina u Mostaru, te u Orahovici gdje su veći proizvođači osvojili i vrijedna priznanja. Mali proizvođači hobisti vinom i uzgojem vinove loze bave se još uvijek na tradicionalan način i uglavnom uzgajaju bijele sorte. Tako i Jozo Tomin iz Vršen-de koji kaže kako je ljubav prema vinovoj lozi i vinu naslijedio od svojih starih, a prenosi je dalje i na svoju djecu. Vino drži u „ordovima”; ima jedan od osamsto litara koji i nije tako lako održavati. Ali i to je nasljeđe i tradicija koju treba ušćuvati. Uzgaja silvanac, naravno, urođenu vršendsku sortu ovčji rep, irsai olivér, a na natjecanju je osvojio brončana priznanja. Kaže kako je zadovoljan jer važno je družiti se i sresti se oko hrvatskih vina i hrvatskoga stola sa starim prijateljima. I Vršendanin Atila Kovačević ima vinograd, kao i otac i brat, cijela obitelj Kovačević. Veli kako voli svoj hobi, ovih dana sadi nove sadnice ovčjeg repa koje je veoma teško nabaviti.

Predsjednik ocjenjivačkog suda István Havrán u svom obraćanju natjecateljima naglasio je kako se cijele godine treba baviti i vinom u bačvi, jednako kao i vinogradom.

Apsolutni pobjednik ovogodišnjeg natjecanja, najbolji vinar natjecanja Udruge hrvatskih vinogradara u Mađarskoj, nagrađen bačvom s urezanim hrvatskim grbom, darom Generalnog konzulata Republike, jest vinar Mišo Hepp. Nekadašnji dugogodišnji predsjednik Udruge hrvatskih vinogradara u Mađarskoj Mišo Hepp ima dobra vina i, kako reče, i dosada su ona osvajala visoke bodove, ali ovo je ipak bilo iznenađenje i za njega. Kaže kako mnogo radi u vinogradu koji je zasadio u Semelju prije petnaestak godina, i to sorte király leányka i chardonnay čija je kiselkasto slatka kombinacija miješano bijelo vino osvojila tako velik broj bodova. Spomenuo je i svog pomoćnika Miju Mijatovića koji mu, kako tvrdi Hepp, radi kemikaliju te je i on zaslužan za ovako dobro vino iz Heppova podruma. Bačvu je najboljemu hrvatskom vinaru ovoga natjecanja uručila prva konzulica Generalnog konzulata Jadranka Telišman.

Napomenimo kako su se natjecanju odazvali hrvatski vinari iz Pečuha, Semelja, Katolja, Vršen-de, Mišljena, Mohača, Šaroša, Kulinja, Baje... U kategoriji bijelih vina dodijeljena su četiri zlata, šest srebra, 24 bronce i osam zahvalnica, a u kategoriji crnih vina jedno srebro, pet bronci i šest zahvalnica. Među vinima s najviše osvojenih bodova bio je i talijanski rizling Ladislava Kovača (18,9 bodova) te traminac Željka Jandrasa iz Zaprešića, a među crnim vinima najviše bodova osvojio je merlot iz Biskupskog podruma.

Branka Pavić Blažetin

BUDIMPEŠTA – Nakon uspješnoga Prvog hrvatsko-mađarskog foruma o zaštiti okoliša održanog lani u ožujku, dogovoren je i uzvratni susret odnosno njegov nastavak koji će se održati 5. i 6. svibnja u Budimpešti u organizaciji HGK – Europske poduzetničke mreže Hrvatske i Ureda za ekonomske odnose Veleposlanstva Republike Mađarske u Zagrebu. Uoči prošlogodišnjeg Forumu potpisan je i Memorandum o razumijevanju između Saveza pružatelja usluga i proizvođača u zaštiti okoliša i Hrvatske gospodarske komore o suradnji na području zaštite okoliša. Potpisnici su prepoznali prednosti zajedničke suradnje poradi podizanja razine razvoja u industriji zaštite okoliša u Hrvatskoj i Mađarskoj, potrebu međusobne razmjene informacija te proširenja unutarnjeg i vanjskog tržišta njihovih proizvoda, usluga, tehnologija i ulaganja. Prvi dan ovogodišnjega Hrvatsko-mađarskog poslovnog foruma predviđen je za terenske posjete dvjema tvrtkama, tvrtki Alcufer koja se bavi zbrinjavanjem i reciklažom otpada iz autoindustrije te posjet spalionici smeća Komunalnog poduzeća Budimpešta u Rákospaloti koja je dobila financijsku potporu iz fondova EU. Drugi dan Forumu bit će podijeljen u dva dijela: u plenarnom dijelu bit će predstavljeno stanje zaštite okoliša te mogućnosti ulaganja u Mađarskoj i Hrvatskoj te dvostrani razgovori između tvrtki. Forum je izvrsna prilika hrvatskim tvrtkama da se predstave mađarskoj strani, upoznaju s posljednjim dostignućima na tom području, razmijene informacije i ostvare profesionalnu suradnju.

VANCAGA – Kulturno-prosvjetno središte na bajsnoj Vancagi priređuje već tradicionalnu priredbu – Markovo, koja će biti u subotu, 8. svibnja. Program počinje u 15 sati misnim slavljem na hrvatskom jeziku koje će služiti velečasni Goran Vilov, župnik iz voJVodanskoga Bačkog Monoštorara, u okviru kojega će se obredno posvetiti mlado žito. Slijedi prigodni kulturni program na trgu ispred vančaške škole s početkom u 16 sati. Sudjeluju: polaznici vančaškog vrtića i školska folklorna skupina, pjevački zbor vančaških umirovljenika, Orkestar „Čabar” iz Baje, Plesna grupa iz Čavolja, Hrvatsko kulturno društvo „Kajkavci” iz Umoka i Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo” iz Subotice. Od 15 sati na dvorištu škole priređuje se gastronomsko natjecanje.

OSIJEK – Hrvatsko pjevačko društvo „Lipa” održalo je 25. travnja zajednički koncert s Mješovitim pjevačkim zborom „Mecsek” iz Pečuha, u crkvi Sv. Mihaela u Tvrdi. Bio je to šesti zajednički nastup dvaju prijateljskih zborova koji njeguju višegodišnju uspješnu i plodnu suradnju. Ove se godine suradnja održava u sklopu programa Pečuh – Europska prijestolnica kulture 2010.

U spomen

Stanko Nick

U Zagrebu je 24. travnja umro Stanko Nick, bivši hrvatski diplomat i savjetnik za vanjsku politiku bivšega hrvatskog predsjednika Stjepana Mešića, veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Mađarskoj od 2000. do 2006. godine. Stanko Nick rođen je 1935. godine u Zagrebu, gdje je završio Klasičnu gimnaziju, diplomirao na Pravnom fakultetu u Zagrebu te magistrirao i doktorirao na Pravnom fakultetu u Beogradu. Govorio je engleski, francuski i španjolski jezik, a služio se njemačkim, ruskim i talijanskim. Svoju dugogodišnju istaknutu diplomatsku karijeru započeo je još u doba bivše Jugoslavije, a nakon proglašenja neovisnosti Hrvatske sudjelovao je u stvaranju diplomatske službe Republike Hrvatske. Nekoliko je godina bio glavni pravni savjetnik ministra vanjskih poslova Republike Hrvatske u statusu veleposlanika. Tijekom dugogodišnje karijere Nick je, između ostaloga, bio predstavnik Hrvatske u Dunavskoj konferenciji. Od 1990. bio je pridruženi član, a nakon prijama Hrvatske u Vijeće Europe i punopravni član Komisije Demokracija putem prava (Venecijanske komisije) Vijeća Europe. Bio je arbitar Europskog suda za mirno rješavanje sporova (u okviru OESS-a), te član nekoliko odbora Vijeća Europe. Više puta bio je član jugoslavenskih, a zatim i hrvatskih izaslanstava na zasjedanjima Opće skupštine UN-a i pojedinih odbora (osobito Pravnog odbora). Sudjelovao je na više od 250 međunarodnih konferencija i sastanaka, pri čemu je stekao bogato iskustvo u sferi mnogostrane diplomacije. Autor je većeg broja studija u hrvatskim i stranim tiskovinama i znanstvenim časopisima, te knjiga «Diplomacija-metode i tehnike» i «Diplomatski leksikon». Nositelj je nekoliko domaćih i stranih odličja. U svojstvu veleposlanika Republike Hrvatske u Republici Mađarskoj dr. Stanko Nick kao prvi inozemni diplomat primio je 21. ožujka 2005. u Budimpešti veliku mađarsku nagradu „Miklós Radnóti” za doprinos u borbi protiv rasizma, antisemitizma, diskriminacije i netolerancije. Baveći se pedagoškim i znanstvenim radom, predavao je na mnogim sveučilištima u zemlji i inozemstvu, a nakon umirovljenja bio je dekan Visoke škole međunarodnih odnosa i diplomacije u Zagrebu.

„Uplašen sobom svoje suze gutam; ne poznam ništa, a najmanje sebe”

Glazbeno-pjesnička večer Tina Ujevića

U auli budimpeštanskog HOŠIG-a u četvrtak, 25. ožujka, priređena je glazbeno-pjesnička večer hrvatskoga književnika Tina Ujevića. Te večeri aula škole začas se napunila znatiželjnom publikom, među inima bili su nazočni i suradnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Carmen Floršić, savjetnik, Silvija Malnar, prvi tajnik, i Neda Milišić, treći tajnik. U predvorju nas je dočeka kao vedri, opušteni, ali istovremeno i svečani, uzvišeni ugođaj. Na platnu s lijeve strane projektirane su hrvatske razglednice, crkva Sv. Donata grada Zadra, antička palača cara Dioklecijana u Splitu, zelene masline po granama, galebovi, snježni Velebit, nasmijana lica turista, Kornati poput rasutog biserja po moru, grad Dubrovnik, svjedok burne povijesti, na panoima Ujevićevi stihovi, crno-bijela fotografija o njemu. Pri sredini stol s tri zapaljene svijeće, stolac i vješalica s „Tinovim šeširom“, a iznad scene na plavome platnu pozlaćenim slovima natpis, moto večeri. Utihnula su svjetla, tiha melodija i Ujevićevi stihovi u interpretaciji Matee Šafhauser... i aula se za tren pretvorila u kazalište. Narativnim tekstom, što su ga čitali Boglarka Deli, Fružina Füzesi, Ilderina Kovačević, Inez Kvarda, Nerina Petrevsky, Tamaš Sekereš, Matea Šafhauser, Emeše Tot, Renata Velin, putovali smo životom nenadmašnog, zagonetnog boema hrvatske književnosti, a po platnu slike Vrgovca, Krivodola, Imotskoga, Makarske, Splita, Zagreba, Beograda, Pariza... te fotografije pjesnika, pisaca s kojima se družio ili koji su izričito utjecali na njegove lirske ostvaraje. Izvrsnim recitalima učenika upijali smo pjesnikove riječi, „Tajanstva” i „Ove su riječi crne od dubine...” u interpretaciji Renate Velin, „S ranom u tom srcu, tamnu i duboku...” Rite Matoš, „Pobratimstvo lica u svemiru” Ilderine Kovačević i Inez Kvarda, a učenicima se pridružio i glumac Stipan Đurić s pjesmom „Svakidašnja

jadikovka”. Divili se gracioznim pokretima djevojaka, Oršolje Burger, Zite Burger, Petre Kiš, koje su zaplesale s prozirnom svilom u ruci, uz pratnju školskog sastava. Uživali u glazbi i u pjesmi „Zelenu granu s tugom žuta voća...” Olivera Dragojevića u izvedbi Štefana Dombajia te u uglazbljenim stihovima Arsena Dedića s naslovom „Odlazak”, koje je pjevao Marko Šteiner. A pri kraju večeri, poput završnog akorda, na sceni su se pojavili svi sudionici, sa zapaljenim svijećama u ruci te uz tihu glazbenu pratnju školskog sastava, naizmjenično recitali pjesmu „Visoki jablani”.

Publika je sve viđeno nagradila burnim pljeskom. Glazbeno-pjesničku večer Tina Ujevića osmislila je i režirala Anica Mandić, s pomoću učenika i svojih kolega Biserke Brindze, Zoltána Csomósa, Štefana Dombajia, Rajmunda Filipovića i Marike Silčanov Kričković. U ime škole svim sudionicima te profesorima zahvalila je ravnateljica ustanove Anica Petreš Németh, a u ime Veleposlanstva svima čestitala Neda Milišić, treći tajnik. Ante Ujević, poseban gost dana – prije podne održao je predavanje po razredima o Tinu Ujeviću – pri kraju večeri se osvrnuo na događanja pjesnikova života. Nakon večeri druženje je nastavljeno u klubu Đačkoga doma.

Unatoč tomu što je naracija često bila prekinuta recitalima, plesom ili pjesmom, a na sceni životopis i pjesme učenici su naizmjenično interpretirali po dvoje, nije narušen ritam i nit večeri. Na sklad se pripazilo pri izboru glazbe i pri izboru rekvizita plesa, melodije u sporijem ritmu, a djevojke su imale u ruci svjetloplavu i bordo svilu, koje su u skladu s bojom platna natpisa i svijeća na stolu. Glazbeno-pjesnička večer Tina Ujevića bila je dobro osmišljena i scenski vrhunski prikazana. Znatiželjno čekamo sljedeću pjesničku večer.

Kristina Goher

Maturalac

Od 6. do 11. travnja maturanti Hrvatske gimnazije Miroslava Krležje maturalno putovanje proveli su u Hrvatskoj gdje su imali organiziran smještaj, hranu program te sunčano i toplo vrijeme koje je upotpunilo njihovo zadnje druženje prije završetka školske godine i mature.

Utorak, 6. travnja: polazak iz Pečuha autobusom; u Zagrebu posjet novomu Muzeju suvremene umjetnosti; Rijeka učenički dom „Podmurvice”, osiguran smještaj i hrana.

Srijeda, 7. travnja: cjelodnevni izlet u Istri; sa stručnim vodičem posjetili smo zvjezdarnicu u Višnjanu gdje su nam projekcijom slajdova u predavaonici predstavili program istraživanja asteroida; nakon obrazovnog programa slijedio je obilazak nove zvjezdarnice na Tićanu; Nove Vasi-Gedića: jame Baredine uz stručno vodstvo speleologa; Poreč: razgled stare gradske jezgre, posjet Eufrazijevoj bazilici; Linski kanal: uzgajalište dagnji; Rovinj: razgled stare gradske jezgre, posjet Sv. Eufemiji.

Četvrtak, 8. travnja: cjelodnevni izlet u Puli, razgled znamenitosti grada; punta Verudela, akvarij; iz Fažane brodićem do Velikog Brijuna (vožnja vlakom, safari park, šetnja otokom, izložbe).

Petak, 9. travnja: Trsat, Opatija, Rijeka.

Subota, 10. travnja: Senj, Nacionalni park Plitvička jezera.

Hvala roditeljima, roditeljskoj zajednici i upravi škole na financijskoj potpori.

Učenici 12. r. Hrvatske gimnazije Miroslava Krležje

Izradila: Dijana Kovačić
iz Ficehaža

Leptirić Miki i Kazalište Agram

U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krležje 23. travnja, posredstvom Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, gostovalo je Kazalište Agram iz Zagreba s predstavom nastalom na tekst Saše Bubnjara „Leptirić Miki upoznaje svijet”. Prikazane su dvije predstave, jedna u auli škole za učenike od 1. do 5. razreda, te druga u vrtiću za polaznike vrtića. Kazalište Agram odgojno je kazalište koje se već šestu godinu bavi multidisciplinarnom obukom djece i mladih kroza svoje kazališne projekte koji su pedagoškim, znanstvenim i kazališnim pristupom obrađenoga postali jedni od najizvođenijih i najatraktivnijih u Hrvatskoj. Djeci se pruža mogućnost poistovjećivanja s pričom i licima iz priče. Tako je i u predstavi „Leptirić Miki upoznaje svijet” kroz igru Franje Đimija Jurčeca i lutaka s kojima on barata. Spomenuta je priča prva u ciklusu priča iz šume, a predstava je namijenjena djeci od 4. do 9. godine. Uz lutke i Đimija tu je i pjesmica, lako pamtljiva, o leptiriću Mikiju, a sve uz opis prirode i ljubavnu priču dvaju leptirića na živopisnoj sceni. Odrastanje, životne situacije i ljubav – sve je to u ovoj basni dočarano kroz i interakciju leptirića, vrabaca i naratora, gospodina Hrasta.

Foto: G. Gyórvári

The Bambi Molesters nastupaju u Pečuhu na Festivalu Europe Mania

The Bambi Molesters jedan je najdojmljivijih sastava na hrvatskoj glazbenoj sceni i jedan od rijetkih koji je probio granice regije, a njihov surf rock cijeni se diljem Europe i Amerike. Nastupaju u Pečuhu 8. svibnja, s početkom u 15 sati i 30 minut na velikoj pozornici u sklopu festivala Europe mania koji traje od 6. do 9. svibnja, a u znaku je glazbenih i kazališnih događanja sa sastavima i kazalištima iz mnogih europskih zemalja. Sastav The Bambi Molesters surađivao je s brojnim uglednim imenima svjetske glazbene scene poput Phila Browna, Petera Bucka iz R.E.M.-a te Chrisa Eckmana iz The Walkabouts s kojim su osnovali uspješan sastav The Strange. Pratili su R.E.M. na europskoj turneji, svirali po Europi i Novom Zelandu, a snimili su i glazbu za filmove „Prezimiti u Riju“ i „The Treat“. Posljednji studijski album „As the Dark Wave Swells“ objavljen je krajem veljače ove godine, a u travnju ga je za europsko tržište izbacila i kulturna njemačka etiketa Glitterhouse. The Bambi Molesters svoj prepoznatljiv zvuk donose i na lipanjski festival Sony Ericsson World stage!

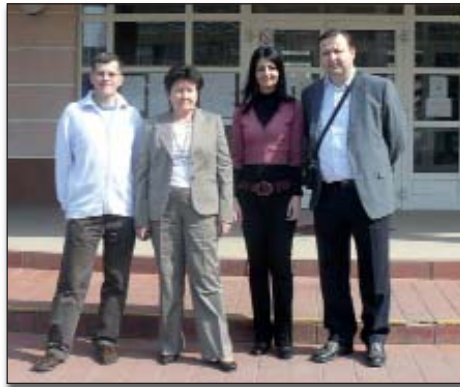
Dravsko proljeće u Starinu

U organizaciji Mjesne i Hrvatske samouprave sela Starina, predsjednika Hrvatske samouprave Joze Perjaša i načelnice toga sela Borbale Šajić, 15. svibnja u Starinu se održava manifestacija koju su organizatori nazvali Dravsko proljeće. Počasni je gost Dana Zsolt Tiffán, parlamentarni zastupnik. Program počinje u 10 sati otvaranjem graničnog prijelaza na Dravi, nastavlja se svečanošću otvaranja Dravskog proljeća te u 12 sati povorkom ulicama Starina. Misa počinje u 14.30, a u 16 sati na otvorenoj pozornici nastupaju brojni KUD-ovi: KUD Podravac, Sopje, Hrvatska; KUD Crkvari, Crkvar, Hrvatska; KUD Matija Gubec, Gornja Stubica, Hrvatska; KUD Zora, Mohač; Jozo Matoric, glumac; KUD Podravina, Barča; KUD Drava, Lukovišće; «Korjeni», ženski pjevački zbor, Martinci; KUD Martinci; Biseri Drave, Starin; Orkestar Vizin, Pečuh.

KUKINJ – Sukladno dogovoru postignutom na susretu naših najsele u Petrovom Selu 2009. godine, kukinjska Hrvatska i Mjesna samouprava priređuju ovogodišnji susret najsele u Mađarskoj, koji će se održati u subota, 15. svibnja 2010. Program je osmišljen slično lanjskomu, održanom u Petrovom Selu, proširen je misom, a želja je organizatora da porazgovaraju s ravnateljicom HMI Katarinom Fuček i njezinim suradnicima. Na susret pozvana su, naravno, i ostala tri najsele u Mađarskoj: Martinčić, Sumarton i Petrovo Selo.

Croatica iz Zagreba u Budimpešti, suradnja s Hrvatima u Mađarskoj

Predavanje o hrvatskoj pisanoj kulturi u HOŠIG-u

Ravnatelj Društva za promicanje hrvatske kulture i znanosti «Croatica» iz Zagreba, profesor Ante Bičanić i suradnik profesor Željko Jurčić, u petak, 19. ožujka, boravili su u Hrvatskoj osnovnoj školi i gimnaziji u Budimpešti. Za učenike desetog razreda održali su zanimljivo predavanje na temu «Najvažniji spomenici hrvatske pisane kulture, pisani latinicom, glagoljicom i ćirilicom».

U prvom dijelu susreta s učenicima održano je izlaganje s računalnim prikazom o najvažnijim spomenicima hrvatske pisane kulture, posebice u srednjem vijeku, a u drugom dijelu priređen je kratak kviz znanja.

Hrvatsko pisano blago, i što se tiče rukopisnih knjiga, i spomenika uklesanih u kamen, vapnenac ili drugo, bogata pisana tradicija veliko je blago na koje uistinu možemo biti ponosni. Hrvati su prvi na južnoslavenskim prostorima tiskali knjigu, i prije ostalih Slavena, uključujući i Ruse. Misal po zakonu rimskog dvora tiskan 1483. godine na hrvatskom jeziku i glagoljicom, prva je hrvatska i južnoslavenska tiskana knjiga (inkunabula), i prvi europski misal koji nije tiskan latinicom i na latinskom jeziku – istaknuo je uz ostalo Ante Bičanić na početku svog izlaganja.

Kako uz ostalo reče za Radio Croaticu, Društvo za promicanje hrvatske kulture i znanosti «Croatica» iz Zagreba postoji već desetak godina, ali formalno, pravno registrirano je prije četiri godine (2006), otkada djelatno radi. Osnovni je cilj Društva promicanje hrvatske kulture i znanosti i u Hrvatskoj i u svijetu, posebice među Hrvatima u Europi. U tom su smislu održali više različitih predavanja, radionica, seminara, i pripremili više izdanja koja su vezana za hrvatsku kulturu i hrvatski jezik. Društvo uglavnom okuplja ljude iz struke, profesore hrvatskoga jezika i književnosti gimnazija i drugih srednjih škola, ali imaju i kolege sa sveučilišta, profesore s fakulteta, i po potrebi uvijek se tko uključi vezano uz temu ili program koji se ostvaruje. Budući da su neprofitno društvo, sve se radi dragovoljno. Imaju i unajmljen ured, a sad su u postupku da dobiju što od grada Zagreba. Uglavnom financiranje vrlo je teško, moraju se boriti za sredstva, tražiti pomoć, a nešto podmiruju iz prodaje svojih

izdanja. Za proteklih desetak godina imali su niz predavanja u Hrvatskoj i inozemstvu.

«Bili smo u Zagrebu često, u Samoboru, Vinkovcima, Zadru Rijeci, Istri i mnogim drugim naseljima. Isto tako i u inozemstvu, u katoličkim misijama u Salzburgu, Bonnu, Stuttgartu, Frankfurtu, u više europskih zemalja. Tako smo došli i u Mađarsku, u budimpeštansku Hrvatsku gimnaziju kako bismo ostvarili suradnju i s Hrvatima u Mađarskoj, te da bismo danas govorili o hrvatskoj kulturi i jeziku. Najviše smo ponosni na naš veliki nacionalni projekt, to je «Povijest hrvatskoga jezika od srednjega vijeka do XXI. stoljeća», što smo započeli prije tri godine, i u međuvremenu je izašla prva velika knjiga Povijest hrvatskoga jezika – srednji vijek, knjiga koja obuhvaća 600-ak stranica, u boji. Osam jezikoslovaca u osam različitih tema opisalo je razvitak hrvatskoga jezika u srednjem vijeku. Knjiga je vrlo bogato ilustrirana najljepšim spomenicima pisane kulture glagoljicom, latinicom i ćirilicom. Mislim da je vrlo korisna, ali pisana ipak na jednoj višoj razini za sveučilište i gimnazije, a učitelji će također za sebe naći mnogo zanimljivih informacija o hrvatskom jeziku i razvoju u srednjem vijeku, jer to razdoblje još uvijek dosta je neistraženo, a s druge strane malo je bilo priručnika koji su o tome pisali» – reče Anet Bičanić.

Do suradnje je došlo, zapravo, preko škole Ante Kovačiča iz Zagreba koja surađuje s budimpeštanskom gimnazijom. Nakon prve knjige o srednjem vijeku, u poklon su donijeli drugi i treći nastavak: Hrvatska pisana kultura, pregled najvažnijih spomenika pisane kulture od 8. do 21. stoljeća, pisanih glagoljicom, latinicom i ćirilicom, što su akademik Bratulić i Damjanović napravili i izabrali.

Nakon izlaganja profesora Ante Bičanića, uslijedio je kratak kviz znanja, gdje su postavili tridesetak raznovrsnih pitanja o jeziku, književnosti i pisanoj kulturi. Profesor hrvatskoga jezika Željko Jurčić održao je radionicu na temu glagoljice. Za svoga posjeta planirali su upoznavanje s izdavačkom kućom «Croatica» u Budimpešti, te posjet župi gdje se okupljaju budimpeštanski Hrvati.

S. B.

Sto pedeset godina željeznicom preko Mure

U Kotoribi su 24. travnja zajedno slavili Mađari i Hrvati 150. obljetnicu otvorenja željezničke pruge Kaniža–Čakovec–Pragersko. Središnja je proslava upriličena u Kotoribi, gdje je izgrađen prvi hrvatski kolodvor u koji je stigao prvi hrvatski vlak iz smjera Mađarske. Među domalo tisuću gostiju iz dvije države, proslavi su nazočili predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović, dr. László Mosoczi, zamjenik glavnog ravnatelja Mađarskih državnih željeznica, Marina Matulović-Dropulić, ministrica zaštite okoliša, mr. Zoran Popovac, predsjednik Uprave HŽ Holdinga, Ivan Perhoč, međimurski župan, i Ljubomir Grgec, općinski načelnik naselja Kotoribe. Dana 24. travnja 1860. godine puštena je u promet prva željeznička pruga u našoj zemlji, koja je povezivala Kanižu u Mađarskoj i Pragersko u Sloveniji, a spojila je Budimpeštu na magistralnu prugu Beč–Trst.

Povodom obilježavanja obljetnice, na dan proslave iz Budimpešte je pokrenut «Vlak nostalgija», muzejski primjerak iz 1860. godine, u kojem je bio vagon za objedovanje iz 1915. g., kao i vagoni sa sjedalima građeni u razdoblju od 1903. do 1949. g. Cijelu kompoziciju iz Kaniže je dovela parna lokomotiva serije 302.610 iz 1917. g., a iz Zagreba je stigao posebni moderni vlak.

Na središnjoj svečanosti nazvanoj «V Kotoribi cug mašina fućnula» dužnosnici dviju država govorili su o značenju željeznice u današnjim vremenima. Predsjednik Republike Hrvatske naglasio je da je 150. obljetnica, osim povijesnog osvrta, važna i da se podsjeti kako željeznice u suvremenome svijetu opet dobivaju sve veću važnost te da je strateški interes Hrvatske osposobiti najvažnije koridore i za putnički i za teretni promet. Izrazio je nadu da Vlada i Hrvatske željeznice u skoro vrijeme pronađu način da državu u željezničkom prometu približe Europi.

Svečanost su uljepšali mnogi kulturni sadržaji, nastup Puhačkog orkestra KUD-a HŽ Varaždin, kulturno-umjetničkih društava iz Kotoribe, Donje Dubrave i Donjeg Vidovca te nastup Elizabete Toplek, tete Lize, i čakovečkoga glazbenog sastava Komedija.

Ukratko o povijesti pruge

Dana 24. travnja 1860. godine puštena je u promet prva željeznička pruga koja je povezivala Kanižu, Kerestur, Kotoribu, Čakovec i Pragersko. Važnost te dionice bila je u tome što je spojila Budimpeštu na magistralnu prugu Beč–Trst.

Nakon 1825. godine, kada je za javni putnički i teretni prijevoz bila otvorena prva željeznička pruga u svijetu, između Stoktona i Darlingtona u Engleskoj, prestiž europskih metropola bilježio se kilometrima izgrađenih željezničkih pruga. Habsburška Monarhija u kreiranju vlastite prometne politike prihvatila je smjernice studije sveučilišnog profesora Riplya o izgradnji 13 prvih i najvažnijih pruga na području Austrije i Ugarske, među kojima su bile i pruge na hrvatskom području. Prihvaćena je prometna politika Monarhije koja se temeljila na izgradnji željezničkih pruga koje će Beč i Budimpeštu povezati s jadranskim lukama u Trstu, Puli, Rijeci, Šibeniku i Splitu te s plovnim putovima na Savi i Dunavu. Bečki dvor 1841. g. donio je

*Vlak Nostalgija stiže u Kotoribu
(foto: Mladen Grubić)*

odluku da se magistralni pravac pruge Beč–Trst gradi preko Štajerske i Kranjske te da se sa sjevera poveže s prugom Budim–Kaniža–Kotoriba–Čakovec–Pragersko. U Beču je osnovano Generalno ravnateljstvo državnih željeznica. Zastupstvo grada Kaniže 1853. g. uputilo je Beču memorandum u kojem je ukazalo na važnost izgradnje željezničke pruge Kaniža–Kotoriba–Maribor. Za dvije godine u pomurskome gradu osnovan je odbor da utemelji dioničko društvo za gradnju željeznice Kaniža–Kotoriba–Pragersko. Društvo južnih željeznica, odnosno Carsko kraljevsko privilegirano austrijsko društvo državnih željeznica, dobilo je koncesiju za gradnju. Godine 1859. projektirana je željeznička pruga Kaniža–Kotoriba–Čakovec–Pragersko, a u javni promet puštena je 24. travnja 1860. g., kao važna pomoćna pruga na Bečko-tršćanskoj magistrali. Tada je predan i prvi željeznički most na Muri kod Kerestura i Kotoribe. Pruga je puštena u promet osam mjeseci prije roka.

Poštanska markica povodom obljetnice

Povodom obljetnice, u Hrvatskoj su izdane dvije nove poštanske markice. Na markicama je lokomotiva serija SüdB 18 i MÁV 326/JŽ 125. Parne lokomotive serije SüdB 18 gradili su austrijski konstruktori između 1859. i

1872. godine prema nacrtima izrađenima u upravi Mađarskih državnih željeznica u Budimpešti. Te su lokomotive prvo vozile na pruzi između Budimpešte i Zagreba. Odabir lokomotiva motiviran je činjenicom što su te lokomotive među prvima bile uključene u željeznički promet u Hrvatskoj, koji ove godine slavi 150. obljetnicu. Marke će se upotrebljavati u unutarnjem i međunarodnom prometu. Likovno rješenje marke izradila je zagrebačka dizajnerica Tatjana Strinović prema predlošcima iz Hrvatskoga željezničkog muzeja. Marke su tiskane u tiskari «Zrinski» d. d. Čakovec.

Beta

MARTINCI – Kako za Hrvatski glasnik kaže Đurđa Sigečan, predsjednica martinačke Hrvatske samouprave, u Martincima se 8. svibnja priređuje tradicionalni Hrvatski dan. Dan počinje prvenstvenom utakmicom u Cretiću između NK Martinci i NK Totince, a nastavlja se misom na hrvatskom jeziku s početkom u 18 sati i 30 minuta. Folklorni program počinje u 19 sati u mjesnoj športskoj dvorani, a sudjeluju mu: KUD Otrovanec iz Otrovanca iz Hrvatske; folkloriši martinačke osnovne škole; Mješovit zbor iz Harkanja; Ženski zbor „Korjeni”; Orkestar Podravka. Nakon zajedničke večere slijedi zabava uz martinački sastav Podravka.

Šport

Dvanaesti Dinamov naslov prvaka

Zagrebački Dinamo, dva kola prije kraja, osigurao je naslov prvaka Hrvatske, pošto je u utakmici 28. kola Prve HNL na svome stadionu u Maksimiru sa splitskim Hajdukom igrao 0 : 0. Dinamo ima 61 bod, sedam više od druge Cibalie, a Hajduk je treći s 52 boda. To je 12. Dinamov naslov prvaka, peti uzastopce. Krunoslav Jurčić prvi je Dinamov trener koji je osvojio dva naslova prvaka zaredom. Nažalost, umjesto slavlja, susret u Maksimiru zasjenili su neredi navijača.

Ostali rezultati 28. kola: Istra 1961–Inter 2 : 0 (Šehić 21-11 m, 64), Slaven Belupo–Rijeka 1 : 1 (Poldrugrač 33; Križman 74), Zadar–Lokomotiva 1 : 1 (Mršić 54-11 m; Poljak 59-11 m), Osijek–Varteks 1 : 1 (Nikšić 67-11 m; Sačer 15), Međimurje–Cibalia 0 : 2 (Lukačević 50, Radotić 76) Karlovac–Šibenik 0 : 2 (Alispahić 61, Zec 90+3) i Croatia S.–Zagreb 1 : 4 (Zubak 58; Vugrinec 11, 55, Ljubojević 20, Jefthson 47).

OSIJEK, SOMBOR – Međunarodni okrugli stol „Urbani Šokci 5 – Geografija pamćenja Šokaca i Bunjevaca”, koji zajednički su organizirali Šokačka grana Osijek i Urbani Šokci Sombor, održan je u Osijeku i Somboru 23. i 24. travnja. Među sudionicima okruglog stola bili su akademici, sveučilišni profesori, književnici, vrsni stručnjaci različitih obrazovnih profila i istraživači. Kao rezultat dosadašnjih skupova tiskana su četiri zbornika. „Šokce smo predstavili i na 35. obljetnici Zavoda HAZU u Osijeku. U suradnji sa Šokcima i Bunjevcima Hrvatima u Vojvodini i Mađarskoj (Sombor, Sonta, Subotica, Pečuh i Mohač), zajedno smo realizirali mnoge projekte”, zadovoljno se na dosadašnji rad osvrnula Vera Erl. Na skupu, njegovom osječkom dijelu, je sudjelovala Milica Klaić Taradija, novinarka iz Pečuha s temom Bunjevački pučki običaji u djelima Ivana Petreša.

Isprika

Poštovani čitatelji, zahvaljujem i ovim putem čitatelju Hrvatskoga glasnika (Đuri Frankoviću) koji me je upozorio na dvije nehotične greške u Hrvatskom glasniku broj 17. U napisu Dravsko proljeće, na 7. stranici; ime načelnika Lukovišća nije János Matyók, nego József Matyók. Nadam se kako će mi József s obzirom na dugogodišnju suradnju oprostiti ovu omašku.

Druga greška potkrala mi se u napisu „Pitanje šokaštva u osnovi je pitanje identiteta”, na IV. stranici priloga Baština. Naime prenoseći dio izlaganja Vladimira Rema, pogrešno sam napisala (utipkala) godinu u tekstu iako u mojem rukopisu stoji ispravna. Objavljeno glasi: „Ima i takvih koji za polazište uzimaju 1653. godinu, kada Turci pojačavaju zulum u Bosni i kada se autrougarska vojska s Eugenom Savojskim povlači, a zajedno s njom i 40–50 tisuća Hrvata-Šokaca iz Bosne, i oni se nastanjuju najčešće u Slavoniji, mada dio odlazi preko Dunava”. *Ispravno je:* „Ima i takvih koji za polazište uzimaju 1697. godinu, kada Turci pojačavaju zulum u Bosni i kada se autrougarska vojska s Eugenom Savojskim povlači, a zajedno s njom i 40–50 tisuća Hrvata-Šokaca iz Bosne, i oni se nastanjuju najčešće u Slavoniji, mada dio odlazi preko Dunava”.

Branka Pavić Blažetin
glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika